

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 2 2 1 5 0 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 2 ≡≡≡

Obča geografija – Geografija Slovenije

Četrtek, 2. junij 2022 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.
Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

*Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni.
Barvna priloga ima 4 strani (17–20).*

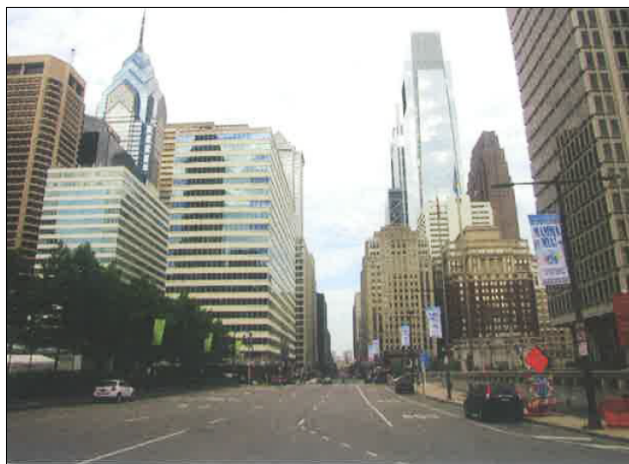

Obča

1. Napišite vejo geografije, v katero uvrščamo geografijo naselij.

(1 točka)

2. Imenujte osrednji del mesta v razvitih državah, ki ga prikazuje slika 1, in obkrožite prevladujočo mestno funkcijo, ki je značilna za ta del mesta.

Slika 1

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2019: Obča geografija. Učbenik za 1. letnik gimnazije, str. 154. Modrijan izobraževanje. Ljubljana)

Del mesta: _____

FUNKCIJA: stanovanjska upravna obrtna izobraževalna

(2 točki)

3. K vsakemu opisu v preglednici napišite ustrezno vrsto prometa.

Opis	Vrsta prometa
Gre za varno, ekonomično in udobno vrsto prometa, ki je primerna za daljše razdalje. Onesnaževanje okolja je glede na veliko količino prepeljanega tovora manjše, kot je pri drugih vrstah prometa. Gradnja prometne infrastrukture za to vrsto prometa se v sedanjosti počasi ustavlja, v razvitih državah pa se pomen tega prometa povečuje.	
Prednost te vrste prometa je v preprostem in zanesljivem transportu velikanske količine snovi po kopnem, ponekod tudi pod morjem, na velike razdalje. Pomanjkljivost pa so veliki začetni stroški in počasna gradnja infrastrukture.	

(2 točki)

6. Sliki 9 in 10 v barvni prilogi prikazujeta dve različni turistični pokrajini. Pojasnite vpliv turizma na razvoj kmetijstva na območju, ki ga prikazuje slika 9, in vpliv podnebnih sprememb na razvoj turizma v pokrajini, prikazani na sliki 10.

Pojasnitev (slika 9): _____

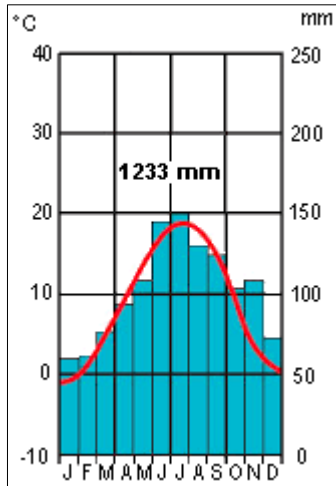
Pojasnitev (slika 10): _____

(2 točki)

Slovenija 1

7. Kraj s podnebnimi značilnostmi, prikazanimi v klimogramu na sliki 3, leži v Predalpskih pokrajinah. Obkrožite pokrajino, v kateri je ta kraj, in s pomočjo slike 3 napišite povprečno letno temperaturno amplitudo v njem.

Slika 3

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2010: Geografija Slovenije 2. Geografija za 4. letnik gimnazij, str. 38. Modrijan. Ljubljana)

LEGA KRAJA V PREDALPSKIH POKRAJINAH SLOVENIJE:

Zahodne predalpske pokrajine Ljubljanska kotlina Severovzhodne predalpske pokrajine

Povprečna letna temperaturna amplituda: _____

(2 točki)

8. Imenujte dva podnebna elementa, katerih stanje lahko ugotovimo s pomočjo slike 11 v barvni prilogi.

1 _____

2 _____

(2 točki)

9. Imenujte vremenotvorno središče, ki najpogosteje povzroča vremensko stanje v Sloveniji, prikazano na sliki 11 v barvni prilogi, ter imenujte eno reliefno obliko, v kateri lahko ob taki vremenski situaciji pričakujemo najnižje temperature.

Vremenotvorno središče: _____

Reliefna oblika: _____

(2 točki)

10. Imenujte veter, ki se pojavi na območju, ki je na sliki 11 v barvni prilogi označeno s črko A, in pojasnite vzrok za nastanek vetra ob taki vremenski situaciji v Sloveniji.

Ime vetra: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

11. Pojasnite vpliv geografske širine na pogostejše padavine v Obsredozemskih pokrajinah v hladni polovici leta.

(2 točki)

Slovenija 2

12. K naseljem pripišite gospodarsko panogo, ki je na teh območjih še vedno zelo pomembna gospodarska dejavnost. Vsako gospodarsko panogo lahko zapišete le enkrat. Izbirajte med: energetika, proizvodnja letal, farmacevtska industrija, elektrotehnična industrija, železarstvo.

Šoštanj: _____

Idrija: _____

Novo mesto: _____

Jesenice: _____

(2 točki)

13. Imenujte energijski vir, ki je vplival na razvoj krajev »Črnega revirja«, in gospodarsko panogo, ki se je razvila na podlagi tega vira.

Energijski vir: _____

Gospodarska panoga: _____

(2 točki)

14. Pri posamezni industrijski panogi v pripisanem kraju obkrožite razmestitveni dejavnik, ki je odločilno vplival na njen nastanek.

ŽIVILSKA INDUSTRIJA (Murska Sobota): promet surovina delovna sila

TEKSTILNA INDUSTRIJA (Sevnica): tržišče surovina delovna sila

LESNA INDUSTRIJA (Slovenj Gradec): tržišče surovina energijski vir

(2 točki)

15. Z opisom vzroka in posledice pojasnite en vpliv podnebnih sprememb na porabo električne energije v Sloveniji pozimi.

(2 točki)

16. S pomočjo slike 12 v barvni prilogi pojasnite vzrok za nizek vetni potencial območja, označenega s črko A.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

17. Med naštetimi vodotoki v Obsreozemskih pokrajinah obkrožite tistega, ki v večjem delu svojega toka ne teče po flišnih pokrajinah.

Vipava Rižana Soča Dragonja

(1 točka)

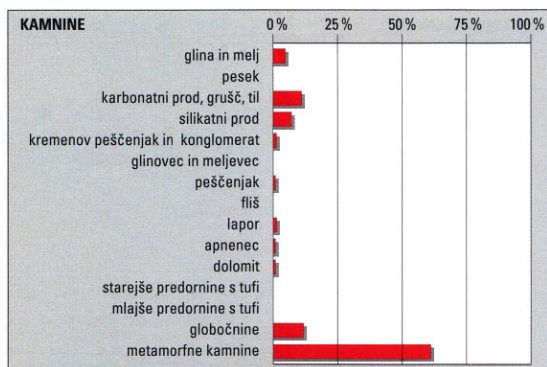
18. K opisom v preglednici pripišite ime ustrezne Obsreozemske pokrajine.

Ime Obsreozemske pokrajine	Opis
	Pokrajina z najbolj narodnostno mešanim prebivalstvom.
	Pokrajina je planotasta in sega do Tržaškega zaliva.

(2 točki)

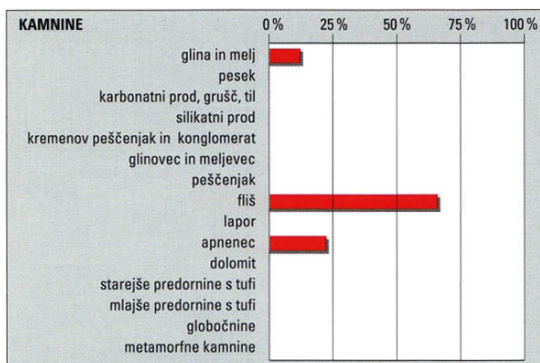

19. Slike 4, 5 in 6 prikazujejo kamninsko zgradbo treh različnih slovenskih pokrajin. Napišite številko slike, ki prikazuje kamninsko zgradbo Goriških brd. Imenujte geološko obdobje nastanka prevladujoče kamnine v Goriških brdih in obkrožite osnovno reliefno obliko v tej pokrajini.

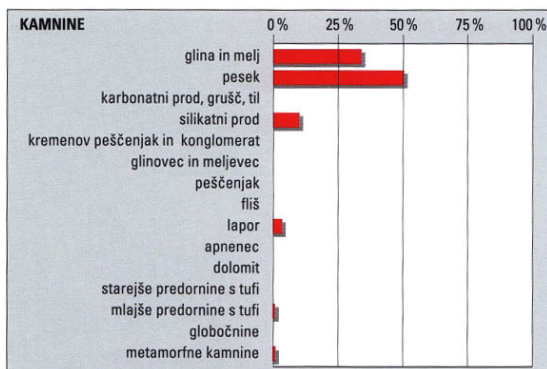
Slika 4

(Vir: Perko, D., in drugi, 2001: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 142. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 5

(Vir: Perko, D., in drugi, 2001: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 212. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 6

(Vir: Perko, D., in drugi, 2001: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 546. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Številka slike: _____

Geološko obdobje nastanka kamnine: _____

OSNOVNA RELIEFNA OBLIKA: gričevje planota hribovje

(3 točke)

M 2 2 1 5 0 1 1 2 1 3

20. Slika 13 v barvni prilogi prikazuje spremembo rabe tal (zemljiških kategorij) na Krasu med letoma 1825 in 2002. Z opisom vzroka in posledice pojasnite spremembo ene zemljiške kategorije. Izbirajte med: gozd, travniki in pašniki, njive.

(2 točki)

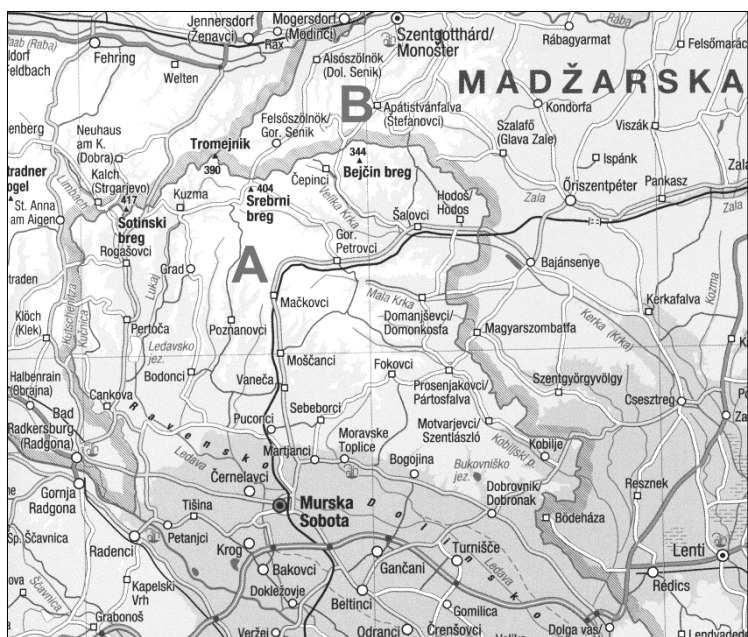
21. Sliki 14 in 15 v barvni prilogi prikazujeta spremembo rabe tal v delu Vipavske doline med letoma 1975 in 2012. Vzrok za spremembe so bile obsežne melioracije, to so posegi osuševanja ali namakanja. Pojasnite vpliv melioracij na okolje.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

22. Imenujte pokrajini, ki sta na sliki 7 označeni s črkama A in B.

Slika 7

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 21. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2014)

A: _____

B: _____

(2 točki)

23. Na sliki 16 v barvni prilogi, ki prikazuje geološko karto dela Obpanonskih pokrajin, sta s črkama C in D označeni dve pokrajini. Izpišite črko pokrajine, v kateri prevladuje gričevje, in geološko dobo nastanka kamnin, iz katerih so zgrajena nižavja v Obpanonskih pokrajinah.

Gričevje: _____

Geološka doba: _____

(2 točki)

24. Preglednico dopolnite tako, da k posamezni pokrajini dopišete ime prevladujoče kamnine ali prsti.

	Kamnine	Prsti
Dravsko-Ptujsko polje	prod in pesek	
Vzhodna Krška kotlina		evtrične rjave prsti

(2 točki)

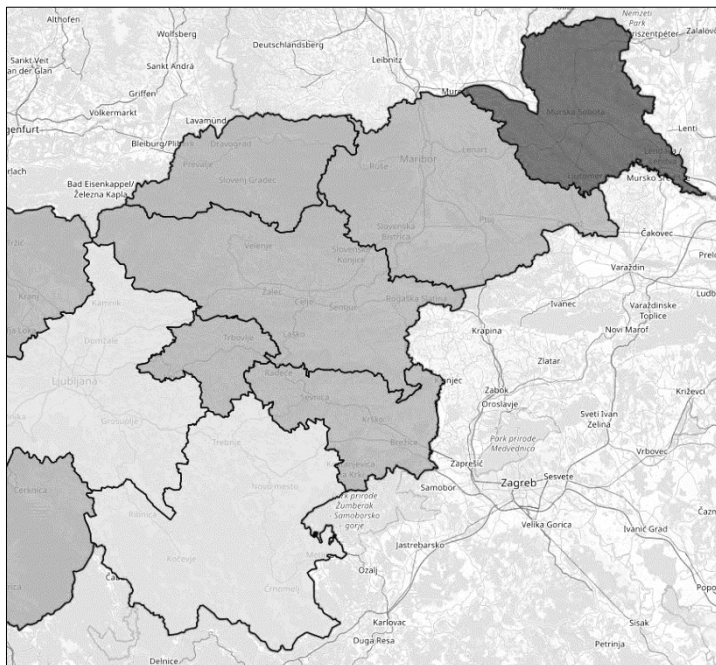
M 2 2 1 5 0 1 1 2 1 5

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

25. Pojasnite negativen vpliv primarne gospodarske dejavnosti, značilne za Obpanonske pokrajine, na vodovje.

(2 točki)

26. Slika 8 prikazuje delež starostne skupine nad 65 let po statističnih regijah vzhodnega dela Slovenije. Med tremi navedenimi skupinami vrednosti obkrožite tisto, ki je prikazana z najtemnejšo barvo. Pojasnite vzrok za razliko v deležu starostne skupine nad 65 let Pomurske ravnine v primerjavi s preostalimi deli vzhodne Slovenije.

Slika 8: Delež starostne skupine nad 65 let po statističnih regijah vzhodnega dela Slovenije

(Prirejeno po: Prebivalstvo > delež po velikih starostnih skupinah > 65 ali več let > skupaj. Stage – SURS. 2019. URL: <https://gis.stat.si/>. Pridobljeno: 19. 2. 2020.)

VREDNOST OBMOČJA, PRIKAZANEGA Z NAJTEMNEJŠO BARVO:

17,0–18,9 %

19,0–20,9 %

21,0 ali več %

Pojasnitev: _____

(2 točki)

M 2 2 1 5 0 1 1 2 1 7

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

Slika 9

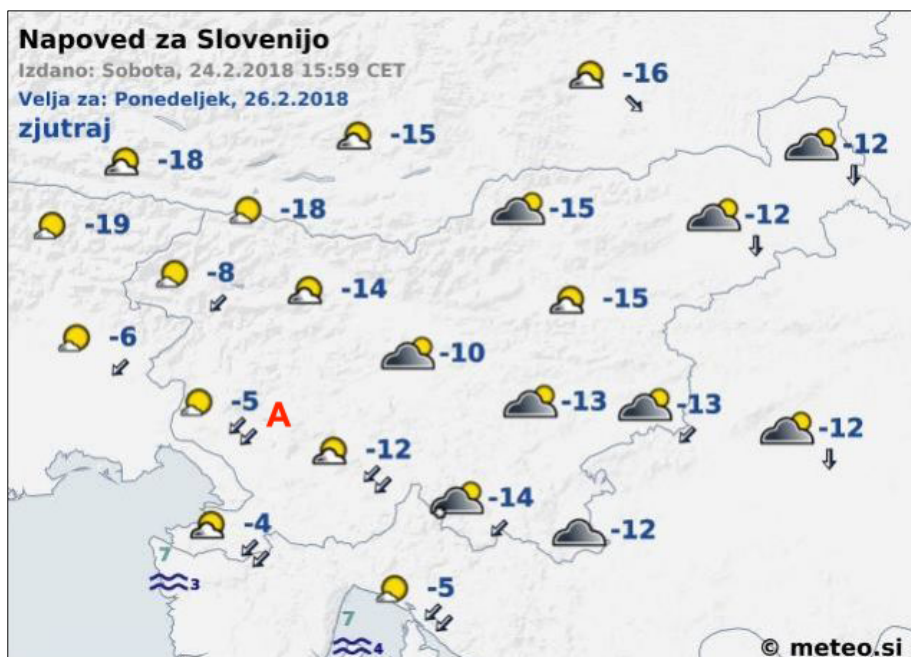
(Vir: Camping Terme Ptuj. Suncamp holidays. 2020.

URL: <https://www.suncamp.ch/de/slowenien/ptuj/camping-terme-ptuj-101301/>. Pridobljeno: 24. 2. 2020.)

Slika 10

(Vir: Baloh, E., in drugi, 2019: Geografija 1. Učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 151. Mladinska knjiga. Ljubljana)

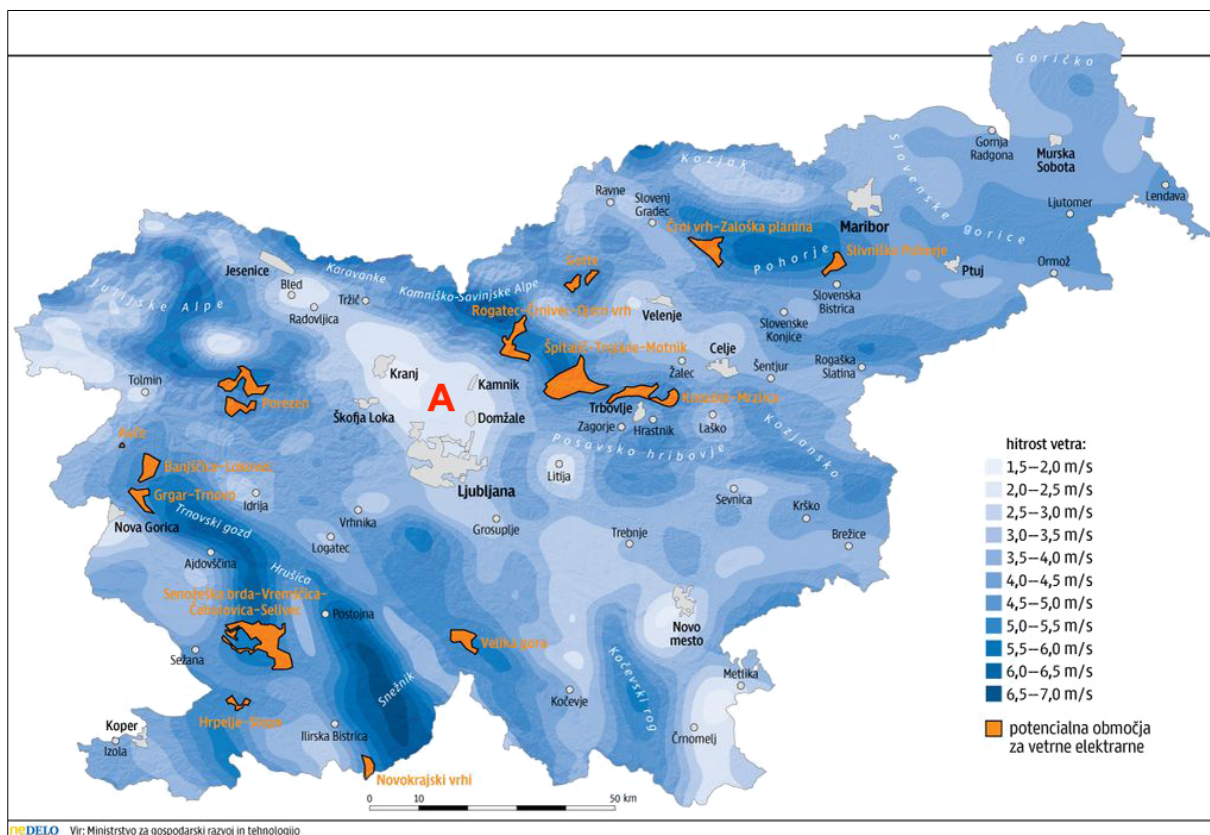

Slika 11

(Prirejeno po: Maučec, J., 2018: Mraz je tu: V Mariboru že –10 stopinj. Mariborinfo.com.

URL: <https://mariborinfo.com/novica/lokalno/mraz-je-tu-v-mariboru-ze-10-stopinj/160079?page=0%2C0%2C3>.

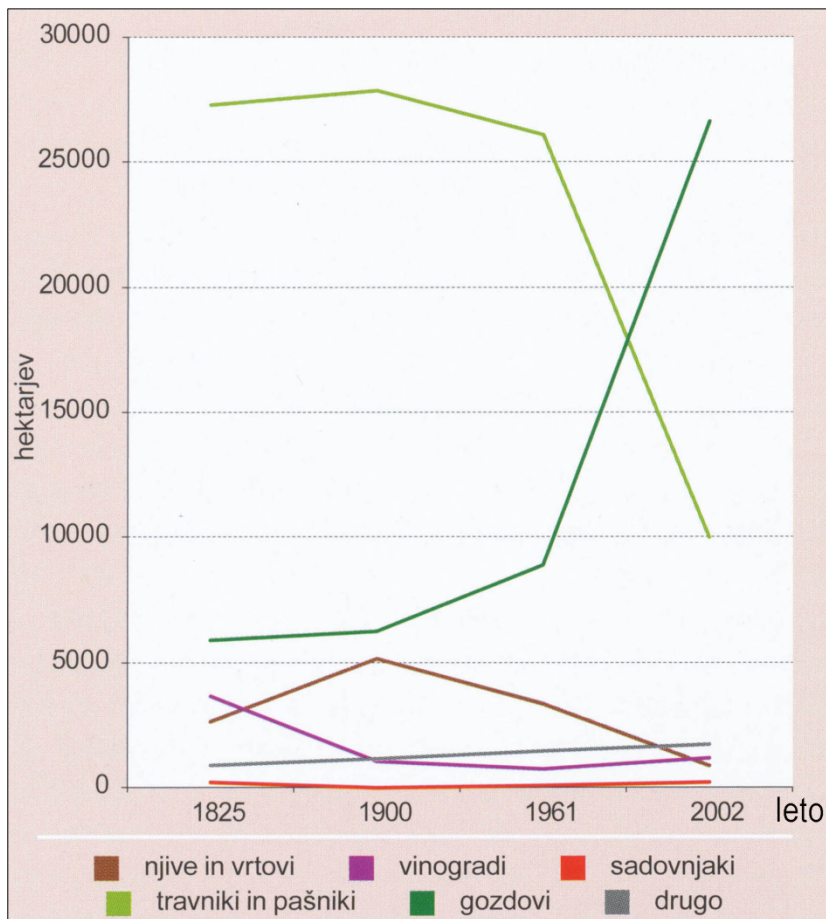
Pridobljeno: 15. 3. 2020.)

Slika 12: Potencialno primerna območja za gradnjo vetrnih elektrarn

(Prirejeno po: Zastave boja proti podnebnim spremembam. Delo. 2014.

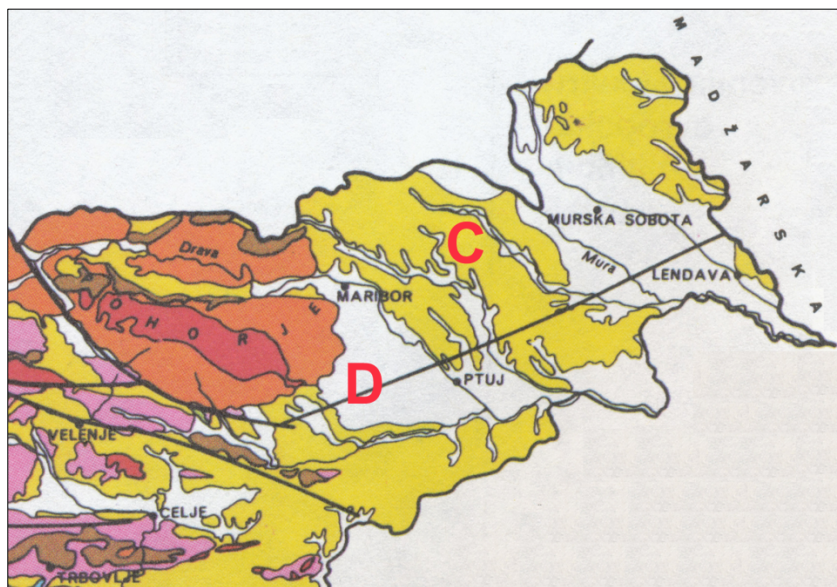
URL: <https://www.delo.si/zgodbe/medeljskobranje/zastave-boja-proti-podnebnim-spremembam.html>. Pridobljeno: 1. 3. 2020.)

Slika 13

(Vir: Hrvatini, M., in drugi, 2013: Kras: trajnostni razvoj kraške pokrajine, str. 145. Založba ZRC. Ljubljana)

SLIKI 14 IN 15 STA NA NASLEDNJI STRANI.

Slika 16: Geološka karta

(Prirejeno po: Gams, I., 1998: Geografske značilnosti Slovenije, str. 12. Mladinska knjiga. Ljubljana)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Slika 14

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 98. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2014)

Slika 15

(Prirejeno po: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 98. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2014)